

Retrospectiva d'Henri Michaux
a la galeria Marc Domènech

Ulls carregats d'un altre món

ART I ARTS

JUAN BUJILL

La retrospectiva d'Henri Michaux que presenta la galeria Marc Domènech –amb la col·laboració de Juan Manuel Bonet i fins al 5 de novembre– és una meravella, molt recomanable per als amants d'aquest vessant de la pintura abstracta que no és només idealista i formalista, sinó que surt de la pròpia experiència de l'ésser humà i una profunda connexió amb la realitat. Els dibuixos i pintures de Michaux són l'expressió plàstica d'unes experiències només vivibles per algú com ell, dedicat a una creació experimental, poètica, i visionària.

Michaux (Namur, Bèlgica, 1899-París, 1984) va ser poeta abans que artista plàstic. I va sentir que necessitava expressar per altres mitjans el que no podia fer amb les paraules. Llavors –va dir– totes aquestes “petites explosions en mi, amb què no havia sabut mai què fer, van trobar una sortida... per fi”. Michaux també va explicar les seves intencions: “Volia dibuixar la consciència d'existir i el fluir del temps. Com qui es palpa el pols”. I també: “Voldria un *continuum* semblant a la vida. Impossible dibuixar com si aquesta continuïtat no existís”.

Per acostar-se a l'obra plàstica no hi ha un camí millor que els seus textos. En un explicava: “Llanço l'aigua a l'assalt dels pigments, que es desfan, es contradiuen, s'intensifiquen o es tornen el seu contrari, ultratant les formes i les línies esbossades, i aquesta destrucció, burla de tota fixesa, de tot dibuix, és germana i germà del meu estat, que ja no veu res que s'aguanti dret”. Com m'agrada Michaux quan escriu sobre els seus dibuixos i pintures! Un altre exemple: “Aigua de l'aquarel·la, tan immensa com un llac, aigua, dimoni omnívor, lladre d'illots, faedor de miratges, contraventor de dies, desbrodador de mons...”.

Tot i que la seva biografia no es pot deslligar del consum de drogues al·lucinògenes –va prendre mescalina amb supervisió mèdica entre el 1954 i 1960–, Michaux és un teòric del seu art tan rigorós com Klee o Bresson.

L'abundància de textos seus il·luminadors m'incita a comprimir-ne alguns. En els seus dibuixos i pintures, Michaux volia expressar “el lloc sense lloc, la matèria sense materialitat, l'espai sense limitació”. La seva aventura visionària s'inicia per una “necessitat d'expansió”: és el “moviment com a desobediència, com a modificació”. Un desig d'expressar-se mitjançant una “línia

cega d'investigació”, “línia soltera”, “que no se sotmet, cega a tot allò material”. I l'estació ulterior del seu programa es resumeix en aquest estat de percepció visionària: “Els ulls carregats d'un altre món”.

Entre els dos moments, l'esdeveniment definitiu va ser l'obertura psicodèlica. Michaux la descriu com un onatge ràpid i visionari, una dansa sense figures definides, plena de fulgors, multiplicacions, sacsejades, superposicions: “Formidable espectacle òptic. Però infligit més que ofert. Jo estava desbordat, inundat”. “Eren colors per violació de la meua integritat”. “Imatges com a energia”. “Aparicions”. “Apressada multitud de personatges o de petites bèsties”.

La seva biografia no es pot deslligar del consum de mescalina entre el 1954 i el 1960

Una aquarel·la de 1970 d'Henri Michaux a l'exposició En la nit sense límits que li dedica la galeria Marc Domènech

GALERIA MARC DOMÈNECH

“Presències ininvitades”. “Salvatge titil·lació d'un nervi a la foscor”.

La consciència de l'escala desapareixia: tot podia ser còsmic i microscòpic, absent i present. Sentia que alguna cosa li arrencava colors del seu cervell, de la part del darrere. Eren centellejos lluminosos: “terrible infinit de fotons, però sense llum... i... sense fotons”. Sorgien trenca-caments simètrics i es donava una pèrdua del lloc. No hi havia objectes fixos, sinó un espai travesable per un flux de partícules de llum. Així és la realitat i cert cinema experimental. Deia Michaux: “Un autor no és un copista, és el que abans que els altres ha vist, el que troba el mitjà de desbloquejar l'encallat, de desfer la situació inacceptable”.●